

DIECÉZNA ŠKOLA VIERY II.

2. Božie prikázanie

Nevezmeš meno Božie nadarmo (*Ex 20, 7*)

Toto prikázanie nás pozýva neurážať Božie meno a vyhnúť sa jeho nevhodnému použitiu. Učí nás, že konkrétnym prejavom lásky k Bohu je aj úcta k Božiemu menu. Božie meno je nám také drahé a také vzácne ako Boh sám. Ved' meno vždy stotožňujeme s tým, koho označuje. Predmetom posvätnéj úcty sú všetky mená, ktorými sa nám Boh predstavil, ako aj mená troch Božských osôb. Zvláštnu úctu prejavujeme aj menám svätých a menám predmetov zasvätených Bohu. Úctu Božiemu menu prejavujeme najmä tak, že ho úctivo vyslovujeme.

Božie meno

Božie meno a jeho prívlastky nám ukazujú aký Boh je a kým je. Keď vyslovujeme meno Boha s veľkým B, myslíme na Boha Izraela, Boha kresťanov, Boha, ktorý je, vždy bol a vždy bude. Boha, ktorý je skutočný a nie boh, alebo bôžik, modla, ktorú si vymysleli a zhotovili ľudia vlastnými rukami. Napriek tomu v multikulturálnom prostredí je potrebné odlišiť Boha od bôžikov a bohov, ktorým sa ľudia klaňajú a im slúžia.

V biblických časoch si ľudia dávali mená, ktoré vystihovali svojho nositeľa. Ved' napríklad Izák (Jic-chak) sa nazýval Syn smiechu, lebo Abrahám aj Sára sa smiali, keď počuli od Boha, že v starobe budú mať syna. Izák mal dvoch synov Ezava a Jakuba. Jakub pri narodení držal päť Ezava, preto dostal meno Jakub (Ja'aqob) – Držiaci sa za päť. Ďalšie hebrejské mená poukazujú na Božie vlastnosti: Ján (Jochanán) – Boh je milostivý, Jozef (Jóseph) – Boh pridá, rozhojní, Alžbeta (Elišebah) – Bohu zasvätená, Mária (Myrjam) – Bohom Jahve milovaná, Izaiáš (Ješajahu) – Jahve spasí, Jeremiáš (Jirmejahu) – Jahve povyšuje, Nehemiáš (Nechemjahu) – Jahve potešuje.

Meno je v Biblii vyjadrením vnútornej pravdy o veciach a najmä o ľuďoch. Meno často predstavuje poslanie. Napríklad Abrahám v *Knihe Genezis* a Šimon Peter v evanjeliách dostávajú nové meno, aby sa naznačoval obrat v ich životnom smerovaní.

V Starom zákone Židia tak uctievali Božie meno Jahve, že sa ho neopovážili ani vysloviť, ani keď čítali Bibliu. Namiesto Jahve hovorili Adonaj (=Pán) alebo jednoducho Šem (=meno), prípadne Elohim (=Boh).

Židovský zákaz spomínať Božie meno súvisí s antickou predstavou, podľa ktorej poznať meno znamenalo v istom zmysle mať určitú moc nad tým, o meno koho išlo. Je teda logické, že Božie meno sa nemalo vyslovovať. Boh zjavením svojho „mena“ (Ja som, ktorý som) nezjavil ani tak svoje meno, či svoju podstatu, ako skôr pozval Izrael nasledovať Božie vedenie jeho dejín z otroctva do krajiny slobody.

Aké meno má Boh?

Vtesnať Boha do jedného mena je nemožné. Ako obsiahnuť nekonečného, skutočného a živého Boha, Stvoriteľa všetkého a pôvodcu života do nejakej pomyslenej krabičky ľudského pomenovania?

Napriek tomu sa Boh k človeku počas dejín neustále približoval, zjavoval mu seba. Boh sa predstavuje Abrahámovi ako Silný Všemohúci Boh (El-Šaddaj), Mojžišovi a Izraelskému národu ako Som, ktorý Som (Jahve) a Kristus nám predstaví Boha ako Otca (Abba), ktorý miluje svoje deti, za ktoré nechal zomrieť vlastného Syna.

Čo nám zakazuje 2. Božie prikázanie

1. Neúctivé a zbytočné vyslovovanie Božieho mena a svätých v hneve, netrpezlivosti, v údive, zo zlovyku.
2. Rúhanie sa Bohu. Potupná reč o Pánu Bohu a o svätých. Napr. : tvrdiť, že Boh je krutý; Nech Boh zhynie; používať urážajúce a ponižujúce slová a gestá o Bohu a svätých.
3. Zlorečenie. Žiadať Boha, aby urobil niekomu niečo zlé. (bodaj = Boh daj – aby ťa porazilo, aby ťa Boh skáral)
4. Porušenie sľubu, ktorý človek dal Bohu. Sľub – je dobrovoľné zaviazanie sa Bohu niečo dobré urobiť. Sľubom uctievať Boha. (Nemôžem sľúbiť, že sa budem opíjať, tým Boha neuctím, alebo v nedeľu chodiť do kostola, keď je to moja povinnosť.) Pri sľube berieme Božie meno za svedka. (Sľubujem pred všemohúcim Bohom...) Sľub musí byť vykonaný dobrovoľne, rozvážne, pri vedomí. Treba rozlišovať sľub od predsavzatia, ktoré nás nezaväzuje pod hriechom. (Ale tiež sa hovorí: Do pekla je vydláždená cesta nesplnenými predsavzatiami.)
5. Porušenie prísahy – no tiež prisahať klamlivo a zbytočne, v bežných, malých veciach.
6. Zneužívanie Božieho mena napr. ako strašiaka pri výchove detí, na politické účely, pri duchovnom vedení, a pod.

Praktické odporúčania

- sme pokrstení v mene Otca i Syna i Ducha Svätého
- Boh každého volá po mene. Meno každého je posvätné. Meno je obraz osoby.
- prežehnávame sa v mene Otca i Syna i Ducha Svätého
- vzývame Božie meno
- Kristus nás uisťuje, že kde sú 2 alebo 3 zhromaždení v jeho mene tam je on medzi nimi
- prosíme, aby bolo posvätené Božie meno (Otče náš)
- sme vyzvaní, aby sme išli v mene Božom
- z úcty píšeme slovo Boh s veľkým „B“ ako aj Boží Syn, alebo v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.
- pekný je zvyk hovoriť: Pán Boh zaplať ! Pochválený buď Ježiš Kristus! S Pánom Bohom! Boh ťa opatruj! Pomáhaj Pán Boh! Ak dá Pán Boh! Chvála Bohu!

Výzva pápeža Františka

Nech náš konkrétny život zjavuje Božie meno, ukazuje, aký krásny je krst a akým veľkým darom je Eucharistia, aká vznešená jednota je medzi našim telom a telom Krista: Kristus v nás a my v ňom! Zjednotení!

Vypracoval: **Jozef Trstenský**